

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 27134/2023
25.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Република Србија, ОШ „АА“, ..., коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник у поступку по ревизији Владета Станковић, адвокат из ..., ради укидања права службености, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 492/2023 од 06.04.2023. године, у седници одржаној 25.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 492/2023 од 06.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П 505/22 од 28.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се укине право службености пролаза коју врши тужени на кат.парц. бр. 2054/1 и 2054/2 - школско двориште (послужно добро), почев од тремеђе кат.парц. бр. 2054/1 и 2052 (повласно добро) и путног земљишта правцем запад-исток до тремеђе кат.парц. бр. 2054/1, 2057 и 2058/2, па према југоистоку кат.парц. бр. 2054/1 и 2054/2, све до уласка у кат.парц. бр. 2061. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка од 159.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 492/2023 од 06.04.2023. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и укинута је право службености пролаза туженог на кат.парц. бр. 2054/1 и 2054/2 - школско двориште (послужно добро), почев од тремеђе кат.парц. бр. 2054/1 и 2052 (повласно добро) и путног земљишта правцем запад-исток до тремеђе кат.парц. бр. 2054/1, 2057 и 2058/2, па према југоистоку кат.парц. бр. 2054/1 и 2054/2, све до уласка у кат.парц. бр. 2061 и тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 168.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао добијану одлуку, применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, Република Србија је власник кат.парц. бр. 2054/1 и 2054/2, уписаних у ЛН бр. 291 КО ..., а као корисник је уписана ОШ „АА“ ..., да кат.парц. бр. 2052, 2053, 2057 и 2058 представљају кућни плац туженог, те да све парцеле туженог имају излаз на главни пут који не користи због постојања нагиба земљишта, као и да за долазак до својих парцела користи парцеле тужиоца бр. 2054/1 и 2054/2, које представљају школско двориште, тако што пролази пешице, трактором и прикључним машинама. Увиђајем на лицу места утврђено је да се стамбени објекат туженог налази лево од улазне капије школе и да тужени има улаз са главног пута.

Решењем Вишег суда у Прокупљу Гж 206/17 од 20.04.2017. године утврђено је да су МЗ ... и ОШ „АА“ ... постављањем оградe од металних цеви и плетене жице дуж међне линије онемогућиле овде туженог да пролази трактором, пољопривредним машинама и пешице дуж северне стране кат.парц. бр. 2054, чиме су учинили акт сметања државине и наложено им је да му омогуће пролаз наведеном трасом, уклањањем наведене оградe или постављањем исте у виду капије уз могућност отварања. Утврђено је и да је на кат.парц. бр. 2052 КО ... као власник уписан ВВ са обимом удела 1/1.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев закључивши да на страни тужиоца нема потпуне активне легитимације, будући да ОШ „АА“ ... није власник, већ само корисник предметних парцела које представљају послужно добро, као и да тужени није пасивно легитимисан будући да није власник кат.парц. бр. 2052 КО ..., при том оценивши да тужени није титулар права службености пролаза преко предметних парцела, будући да стварна службеност није установљена одлуком суда нити на други законом прописан начин.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, закључивши да су испуњени услови из члана 58. Закона о основама својинскоправних односа (ЗОСПО) за укидање права службености, налазећи да тужени, као власник повласног добра, има непосредан излаз на јавни пут, да постоји извесна висинска разлика између нивоа улице и нивоа туженикових парцела али да тужени, у смислу правила о терету доказивања, није доказао да је

реч о несавладивој препреци која онемогућава нормалан приступ његовим парцелама пешице и возилима, при томе парцеле које представљају послужно добро представљају школско двориште – простор у коме се обављају наставне и ваннаставне активности деце, служе за долазак и одлазак деце у школу и боравак за време школских одмора, због чега на страни тужиоца постоји и додатни разлог за укидање предметног терета на непокретности – безбедност ученика. Додатна аргументација другостепеног суда је да би, сходно начелу поштеде послужног добра, право службености пролаза преко таквог земљишта могло опстати у ограниченом облику само у околностима непостојања било каквог другог прилаза до повласног добра, што у конкретном случају није ситуација, будући да се парцеле туженог граниче са јавним путем. Оценио је и да потпуност активне легитимације тужиоца произилази из чињенице да је као тужилац означена Република Србија ОШ „АА“, како је и извршен упис у јавним књигама, те да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације, будући да је тужени учинио неспорним да се налази у поседу кат.парц. бр. 2052, при том закључивши да је без утицаја на другачију одлуку чињеница да нису пружени докази о начину стицања права службености пролаза, будући да је на туженом био терет доказивања у смислу одредбе члана 231. ЗПП на који начин је стекао право службености пролаза.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 49. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, прописано је да је стварна службеност право власника једне непокретности (повласно добро) да за потребе те непокретности врши одређене радње на непокретности другог власника (послужно добро) или да захтева од власника послужног добра да се уздржава од вршења одређених радњи које би иначе имао право вршити на својој непокретности, чланом 50. став 1. истог закона прописано је да се стварна службеност врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро, док је одредбом члана 58. став 2. истог закона да власник послужног добра може захтевати да престане право стварне службености када она постане непотребна за коришћење повласног добра или кад престане други разлог због кога је она заснована.

Сагласно наведеном, право власника послужног добра да тражи укидање службености извире из основног начела да се службеност има вршити на начин који најмање оптерећује послужно добро (начело рестрикције службености) и да мора имати разумну сврху на шта указује и одредба члана 6. Закона о основама својинскоправних односа, да се на ствари на којој постоји право својине може засновати право службености под условима одређеним законом, те да је забрањено вршење тог права противно циљу због кога су законом установљена или призната. У конкретном случају, тужилац тужбеним захтевом тражи да се укине право службености пролаза коју врши тужени на кат.парц. бр. 2054/1 и 2054/2 - школско двориште (послужно добро), будући да тужени до својих парцела (повласно добро) може долазити и јавним путем. Из чињеничног утврђења произилази, да све парцеле туженог које представљају његов кућни плац имају излаз на главни пут, који не користи због постојања нагиба земљишта, те да

тужени у смислу правила о терету доказивања није доказао да је реч о несавладивој препреци која онемогућава нормалан приступ његовим парцелама пешице и возилима. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд закључио да су се, у ситуацији када тужени има могућност да користи јавни пут за долазак до својих парцела, стекли услови за престанак права службености пролаза из члана 58. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, јер је она постала непотребна за коришћење повласног добра, при томе руководећи се начелом рестрикције прописаним у члану 50. став 1. истог закона. Наиме, критеријуми који се примењују код оцене услова за укидање стварне службености односе се превасходно на економску сврсисходност, потребу и оправданост, гледано са становишта могућности редовног коришћења и употребе непокретности у чију корист службеност постоји.

Укидање постојећег пролаза нема за последицу промену дотадашњег начина употребе повласног добра и његове намене, јер повласно добро (кат.парц. бр. 2052, 2053, 2057 и 2058) има директан излаз на јавни пут, а тужени у смислу правила о терету доказивања није доказао да, иако постоји нагиб, није реч о несавладивој препреци која онемогућава нормалан приступ његовим парцелама пешице и возилима и да се ради о несразмерној штети (нарочито у околностима када тужени не прихвата понуду локане самоуправе да му се обезбеди та друга путна веза). Наводи ревизије не доводе у сумњу правилност чињеничног закључка другостепеног суда о намени и природи послужног добра, односно да предметне парцеле представљају школско двориште, простор у коме се обављају наставне и ваннаставне активности деце, служе за долазак и одлазак деце у школу и боравак за време школских домора, због чега на страни тужиоца постоји и додатни разлог за укидање предметног терета на непокретности – безбедност ученика. Како правило о рестрикцији службености има у виду да је службеност оптерећење за власника ствари на којој она постоји и зато када службеност постоји на парцелама које се у конкретном случају користе као школско двориште, то она постаје непотребан терет у ситуацији када постоји одговарајућа путна веза пролаза и прилаза повласном добру туженог јавним путем, који се може уз незнатне трошкове оспособити. Стога је правилно другостепени суд преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

Без утицаја на другачију одлуку су наводи ревизије туженог да је као власник на предметним парцелама уписана Општина ..., јер доказе на те околности тужени је доставио тек у прилогу жалбе, а у смислу одредбе члана 372. став 1. ЗПП у жалби не могу да се износе нове чињенице и предлажу нови докази, осим ако подносилац жалбе учини вероватним да без своје кривице није могао да их изнесе, односно предложи до закључења главне расправе.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, па нашао да не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, при чему су у побијаној пресуди дати јасни, правилни и потпуни разлози за донету одлуку.

Правилно је одлучено и о трошковима поступка применом чланова 153. и 154. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић